

**ኤርትራ፣ ምድሪ ባሕር
ሳልሳይ ምዕራፍ
ቀዳሞት ኣድራጋ ጠያይቲ**

(5)

ደራሲ - ኣልኣሚን መሓመድ ሰዒድ

ኢትዮጵያ፡ ካብ ግዜ ዘመነ መሳፍንቲ ኣትሒዛ፡ ክሳብ ዘለናዮ ዘመን ብዝተፈላለዩ ብድሆታት፡ ጸገማት ጥመየት፡ ቁጠባውን ማሕበራውን ድሕረታት፡ ዝተፈላለዩ መልክዕ ዘለዎም ሃይማኖታዊ፡ ብሄራውን ሕብረ-ብሄራውን ፍልልያትን ምንጥጽን እናተሳቐየት፡ ካብ ከምዚኣም ዝኣመሰሉ መርገማት ነጻ ክትኸውን ዘይከኣለት ሃገር እያ።

ኣብ ውሽጢ ከምዚ ዝኣመሰለ ወጽዓን ግፍዕን፡ ገለ ተራ ወተሃደራትን ኣዘዝቶምን፡ ብፍላይ ኣብ ክቡር ዘበዐኛ ዝተቐጽሩ ወተሃደራት፡ ንመስፍናዊ ስርዓት ንጉስ ሃይለስላሴ ንምግልባጥ፡ ዘይተዓወት ጀነራል መንግስቲ ንዋይ ዝመርሖ ወተሃደራዊ ዕልዋ ብ 1960 ኣካይዶም። እንተኾነ፡ ንጉስ ሃይለስላሴ፡ ካብ ካልኣት ኣሃዱታት ሰራዊት ኢትዮጵያ፡ ካብ ማእሰርቲ ጀነራል መንግስቲ ንዋይ ዘመለጡ ተረፍ-መረፍ ንጉሳዊ ስድራ-ቤት፡ መራሕቲ ቤተ-ክርስቲያን ተዋህዶ፡ ገለ ጸለውቲ ኤርትራውያን ውልቀ-ሰባት ከም በዓል መራሕ መንግስቲ ኤርትራ ኣስፍሃ ወልደሚካኤልን ኣዛዚ ፖሊስ ኤርትራ ጀነራል ተድላ ዑቕቢትን፡ ገለ ኤርትራውያን ሓለፍቲ ፖለቲካዊ ሰልፍታትን ማሕበራትን ነበር፡ ካልኣት ትምክሕታውያን ኣምሓሩ፡ ሓይልን ኣድማዕን ደገፍ ብምርካብ፡ ነቲ ዝተላዕለ ወተሃደራዊ ዕልዋ ብቐጽቦት ክቐጸጸሮን

ኩነታት ናብ ረብሕኡ ከም ገዛዙ ክገብር ብምክኣሉ፡ ወተሃደራዊ ዕልዋ ጀነራል መንግስቱ ንዋይ ክዕወት ኣይከኣለን።

ሲዒቡ፡ ግዜ ከይተበልዐ፡ ብዛዕባ ፍሽለት'ቲ ኣንጻር ስርዓት ሃይለስላሴ ዝተኻየደ ወተሃደራዊ ዕልዋ፡ ኣብ ዝተፈላለያ ከተማታት ሱዳን ከይተረፉ ብሰፍሑ ዘይሰምዐ ኣይነበረን። ብዙሓት ንሃይለስላሴ ዝተጸብኡ ሰብ-ሰልጣን ከይተረፉ፡ በበሓደን በብጉጅለን ናብ መሬት ሱዳን ብምውሓዝ፡ ኣብ ዝተፈላለያ ዓበይትን ማእከሎትን ሆቴላት ከተማታት ከሰላ፡ ገዳርፍን ኻርቱምን ክሰፍሩ ጀመሩ። ካልኣት ኢትዮጵያውያን ድማ፡ ካብ ግፍዕታት ክሃድሙ ናብ መዓስከራት ስደተኛታት ሱዳን ከምርሑ ናይ ግድን ኮኖም።

እድሪስ ምስ ማሕጃብ ኣልጃዓሊ፡ ኩነታትን ምዕባለታትን ኢትዮጵያን ጽልውኦምን ኣብ ሱዳን ክፈልጡን ክግደሱን ብምጅማሮም፡ ንሓደ ካብቶም ደጋፊ ምንቅስቃስ ናጽነት ሱዳን ዝነበረን ዘሎን፡ ኣብ ክፍሊ ስለያ መንግስቲ ሱዳን ዝሰርሕ፡ ኣቶ ጃዕፊር ሳልሕ ዝበሃል ቀረባ ዓርኮም ክረኽቡ ብቐልጡፍ ተጓዩዩ። ኣብ ገዝኡ ከም ዘሎ ምስ ኣረጋገጹ ድማ፡ ናብኡ ብምምራሕ፡ ምውቕ ሰላምታ ድሕሪ ምልጋስን ምልውዋጥን፡ ማሕጃብ ኣልጃዓሊ ተቐዳድሙ፡-“ብዛዕባ ፖለቲካዊ ምዕባለታት ኤርትራን ኢትዮጵያን ከም እንግደስ ስለ እትፈልጥ፡ ኣብ እንንቀሳቐሰሉ ንረብሓ ጉዳይ ህዝቢ ኤርትራ ዝውዕል፡ ክጠቕሙና ዝክእሉ ሓበሬታ ክንረክብ፡ ናባኻ ክንመጽእ ወሲና።” ዝብል ሓሳብ ኣቕረበ።

ኣቶ ጃዕፊር ሳልሕ፡ ከም ኣብ ተአፋፊ ክፍሊ ስለያ ሱዳን ዝሰርሕ፡ ሚስጥራት ሱዳን ክዕቅብ ይግብእ። እንተኾነ ብግልጽነትን እምነትን ማሕጃብን እድሪስን ኣዝዩ ብምምሳጥ፡ ብሓቅነቶምን ሚስጥራውነቶምን ስለ ዘይተጠራጠረ ብዛዕባ ኢትዮጵያ ዝደልዩዎ ሓበሬታ ከይተሰከፈ፡-“ነቲ ብጀነራል መንግስቱ ንዋይ ዝተኻየደ ወተሃደራዊ ዕልዋ ዝድግፍ እዩ። እታ ብፖለቲካ፡ ቁጠባን ማሕበራዊ ሽግራትን ተግባራት ስርዓት ንጉስ ሃይለስላሴ እትሕመስ ዘላ ኢትዮጵያ፡ ደገፍ ኩሎም ንመሰል ህዝብታት ዝኣምኑን ንጭኩናት ዝድግፉን ክትረክብ ዝግባእ ኮይኑ ይስመዓኒ።” ዝብል ኣቕረበ።

ዘረብኡ ብምቕጻል፡-“እቶም ብመሪሕነት ጀነራል መንግስቱ ንዋይ፡ ወተሃደራዊ ዕልዋ ከካይዱ ዝፈተኑ፡ ምሁራት፡ ሕሰምን ጸገምን ህዝቦም ክብድሁ ዝተራእዩ ኢትዮጵያውያን እዮም። ዘልዓልዎ ሕቶ፡ ንጉሳዊ ስርዓት ብህዝባውን ዲሞክራሲያውን ስርዓት ክትካእ ኣለዎ ዝብል ቅቡል፡ ብኹሎም ኢትዮጵያውያንን ፈተውቲ ፍትሕን ዝድገፍ ነይሩ።” ኢሉ ብድፍረት ሓሳባቱ ገለጸ።

ማሕጃብ ኣልጃዓሊ ብምትእትታው፡-“ብፖለቲካዊ ጉዳያት፡ ኣውራ ብፖለቲካዊ ጉዳያት ኣህዛብ ኢትዮጵያን ኤርትራን እንግደስ ሰባት ብምጻፍ፡ ገለ ኣሃዱታት ሰራዊት ክቡር ዘበዓኛ ዝመርሖምን ዝተሳተፍዎምን፡ ወተሃደራዊ ዕልዋ መንግስቲ፡ ኣብ ኢትዮጵያ ከም ዝተኻየደ ሰሚዕና። ዕልዋ ሰራዊት ክብርዕንዩ፡ ንጉሳዊ ስርዓት ዳግም ኣብ ኢትዮጵያ ከይተመልሰ ኣይተርፍንዩ ዝብል ግምት ብፍጹም ኣይነበረናን። እቲ ዝተፈጸመ ወተሃደራዊ ዕልዋ ዝኣክል ግዜ ከይረኽበ ፈሺሉ።” በለ።

አቶ ጃዕቢር፡ ማሕጃብ አልጃዓሊ እንታይ ክፈልጥ ከም ዝደለዩ ክግምት ከይተሸገረ፡-“ኣብ ኢትዮጵያ፡ ወተሃደራዊ ዕልዋ ኣንጻር ሓደ፡ ከም ስርዓት ሃይለስላሴ ዝኣመሰለ፡ ጨካን ስርዓት ምፍጻም ወይ ምክያድ ቀሊል ከም ዘይኮነ ከይሓገእኩ ከረጋግጻልኩም እፈቱ። ኣብ ኢትዮጵያ ብፍላይ ብገለ ኣሃዱታት ክቡር ዘበዐኛ፡ ወተሃደራዊ ዕልዋ ክካየድዩ ዝብል ግምት፡ ኣብ ትጽቢት ብዙሓት ተንተንትን ፈላግት በሃልቲ ኢና ዝብሉ ኣይነበረን። ጀነራል መንግስቱ ንዋይ ዕላምኡ፡ ንኹሎም ብምቕዳም፡ ኣብ ኢትዮጵያ ንጽልዋ መስፍናዊ ስርዓት ኢትዮጵያ ዝጸርግ፡ ሓደ ፖለቲካዊ ስርዓት ንምትካል ከም ዝኾነ፡ በቲ ዝገበሮ ወተሃደራዊ ምንቅስቃስ ከረጋግጸ ፈተነ። ስለ ዝኾነ፡ ተቐዳዲሙ ንኹሎም፡ ኣብ ስርዓት ሃይለስላሴ ዝተሳተፉ ሚኒስተራትን ኣማኸርትን፡ መራሕትን ኣዘዘቲ ሰራዊትን፡ ሓለፍቲ ዝተፈላለዩ ኣካላት መንግስትን ዓበይቲ ኣቕሸሸትን፡ ካልኣት ምስ መስፍናዊ ስርዓት ሃይለስላሴ ብረብሓ ዝተሓሰሩ፡ ኣብ ቐይዲ ከእቱ ምስ ጀመረ፡ ደገፍቲ ንጉስ ሃይለስላሴ ዝኾኑ ወተሃደራዊያን ኣዘዘቲ ኢትዮጵያ፡ ብሓደ ካብ ኣዘዘቲ ዝምራሕ ወተሃደራዊ ምንቅስቃስ ከም ዘሎ ምስ ፈለጡ፡ ጀነራል መንግስቱ ንዋይ ተቐላጥፉ ከይደንገዩ፡ ነጥም ኣቐድሙ ኣብ ቀይዲ ዘእተዎም ሰብ-ስልጣን ንጉሳዊ ስርዓት ሃይለስላሴ ብብሓደ ክቕንጹሎም ጀመረ። ጀነራል መንግስቱ ንዋይ፡ ኢትዮጵያ ካብ ወጽዓታትን ግፍዕታትን ነገስታት ኢትዮጵያን መራሕቲ ኦርቶዶክሳዊት ቤተ-ክርስቲያን ኢትዮጵያን ምንጋፍ ስለ ዝነበረ፡ ዓብይ ወተሃደራዊ መራሕ ኢትዮጵያ ኮይኑ ኣብ ታሪኽ ኢትዮጵያ ተጠቐሱዮ።” ኢሉ ብዛዕባ ተራ ጀነራል መንግስቱ ንዋይ ክገልጽ ፈተነ።

እድሪስ፡ ዝያዳ መብርሂ ብዛዕባ ዝተኻየደ ዕልዋ ሰራዊት ኢትዮጵያ ክፈልጥ ብምድላይ፡-“ጠንቂ ፍሽለት ወተሃደራዊ ዕልዋ ጀነራል መንግስቱ ንዋይ እንታይ ነበረ?” ዝብል ኣገዳሲ ሕቶ ሓተተ።

አቶ ጃዕቢር ሳልሕ፡ ንኣጋይሹ ሻሂ ዝመልኦ ቢኬሪታት እናዓደሎም፡-“ጠንቂ ፍሽለት ወተሃደራዊ ዕልዋ ጀነራል መንግስቱ ንዋይ ዝተፈላለዩ ውሽጣውን ግዳማውን ጠንቅታት እኳ እንተ ሃለዎም፡ ብቐንዱ ምስ ውሽጣዊ ጉዳያት ኢትዮጵያ፡ ከም ኣብ መንጎ ዝተፈላለዩ ሰብ-ስልጣን ኢትዮጵያ ዝረኣ ዝነበረ ናይ ስልጣን ምውድዳር፡ ካልእ ብወገን ፖለቲካዊ ስርዓትና ኣብ ሱዳን (1) ንጉስ ሃይለስላሴ ዝተለገሰ ግዳማዊ ደገፍ፡ ከም ግዳማዊ ጠንቂ ክጥቀስ ዝከኣል እዩ።” ክብል መለሰ።

ማሕጃብ አልጃዓሊ፡ መልሲ ጃዕቢር ሳልሕ ብዛዕባ ጠንቂ ፍሽለት ወተሃደራዊ ዕልዋ ከይሰመዐ፡-“ብወገይ ውሽጣዊ ጠንቂ፡ ውሽጣዊ ውድድራት ዝተፈላለዩ ሓይልታት፡ ናይ ወጻኢ ደገፍ ክትብል ከሎኻ ኣይተረድኣንን። ናይ ፖለቲካ ኪኣላታት ብዘይምጻና ዘልዓልካዮ ሕቶታት ብዝበለጸ ከተረደኣና እሓትት።” መብረሂ ክረክብ ርእይቶ ኣቕረበ።

አቶ ጃዕቢር ሳልሕ፡ ብልማድ ከምቶም ዝስሕቐ ወይ ፍሸኽ ዝብሉ ብዘይምጻኑ፡ ክምስ እንዳበለ፡-“ንወተሃደራዊ ዕልዋ ዝተጸረሩ ብዙሓት እዮም። ገለ ካብኦም፡ ላዕለዎት ኣዘዘቲ ሰራዊት፡ ሓለፍቲ ኦርቶዶክሳዊት ቤተ-ክርስቲያን፡ ሚኒስተራት ኣካየድቲ ሰራሕ፡ ኣገደስቲ ትካላት መንግስቲ ክጥቀሱ ዝከኣልዮ። ኩሎም እዞም ዝተጠቐሱ፡ ምስ ንጉሳዊ ስርዓት ንጉስ ሃይለስላሴ ውልቃዊ ረብሓ ነይሩዎም።

(1) ወተሃደራዊ ስርዓት ጀነራል እብራሂም ዓቡድ ማለት እዩ።

ካልአት ድማ ምስ ንጉስ ሃይለስላሰ ዝነበሮም ዝምድናታት መዝሚዞም፡ ንተቐናቕንቶም መራሕቲ ዝተፈላለዩ ፖለቲካዊ ሓይልታትን ሰልፍታትን ኤርትራ ዝነበሩን ኣንጻር ወተሃደራዊ ዕልዋ ጀነራል መንግስቱ ንዋይ ዝኾነ፡ ከም መራሕ መንግስቲ ኤርትራን ኣዛዚ ፖሊስ ኤርትራ ጀነራል ተድላ ዑቕቢትን ክጥቀሱ ዝከኣልዮ። እዞም ኩሎም ኣብ ኢትዮጵያን ኤርትራን ዝነበሩ፡ ንጉስ ሃይለስላሰ፡ ካብ ሱዳን ናብ ኣስመራ ኣብ ዝኣተወሉ ብግብ-እ ተቐቢሎም፡ ኣንጻር ወተሃደራዊ ዕልዋ ደው ዝበሉን ንምፍሻሉ ድማ ዘይተኣደነ ደገፍ ንንጉስ ሃይለስላሰ ሂቦም።” ቀጸሉ ኣቶ ጃዕፈር ሳልሕ፡-“እቲ ናይ ወጻኢ ደገፍ ዝበልኩዎ ድማ፡ እቲ ብጀነራል እብራሂም ዓቡድ ንንጉስ ሃይለስላሰ ዝተለገሰ ደገፍ ማለተይ እዩ። ጀነራል ዓቡድ ምስ ዝተፈላለዩ ናይ ሱዳን ናይ ፖለቲካ መራሕቲ፡ ከም ሓለፍቲ ማህዳውያን፡ ሙርቕንያንን ካልአትን ዝኣመሰሉ፡ ኣብ ምትፍናን ስለ ዝነበረ፡ ናይ ወጻኢ ፖለቲካዊ ደገፍ ስለ ዘድለዮ፡ ብንጉስ ሃይለስላሰ ክርከብ ይከኣልዮ ዝብል ግምት ስለ ዝነበሮ፡ ምስ ንጉስ ሃይለስላሰ ደው ክብልን ፖለቲካዊ ደገፍ ክህብን ተራእዮ። ሃይለስላሰ ብወገኑ ደገፍ ካልአትውን ስለ ዘድለዮ፡ ነቲ ብወገን ሕቡራት መንግስታት ኣመሪካን ዓባይ ብሪጣንያን ካልአትን ዝልገስ ደገፍ ብዘይ ዕቃብ ክቕበሎ ተራእዮ።” ብንጹር በለ።

እድሪስ ኣፍቂዱ፡-“ወተሃደራዊ ዕልዋ ከም ዝተኻየደ፡ ካብ ዝተፈላለዩ ናይ ወጻኢ ማዕከናት ዜና፡ ብፍላይ ካብ ናይ እንግሊዝ መደበር ሬድዮ ሰሚዕና ነይርና። ብወገይ ኩነታት ኢትዮጵያ ይከታተል ብምንባሪይ፡ ምስቶም ወተሃደራዊ ዕልዋ ዘካየዱ እደናገጽ እውን ነበርኩ። ብርእይቶይ እቶም ንዕልዋ ዝተበገሱ ወተሃደራት፡ ካልእ ንኢትዮጵያ ዘርብሕ ወይ ዝምልከት ጉዳያት፡ ከም ፍትሓዊ ጉዳይ ህዝቢ ኤርትራ ዝኣመሰሉ ተገዲሶም ኣይፈልጡንዮም ክብል ይኸእል እዩ። ኣብ ሬድዮ ኣዲስ ኣባባ ብዝተፈነወ፡ ብዛዕባ ብልሽውና ስርዓት ሃይለስላሰ ንሰምዕ እንተ ነበርና፡ እቶም ዓለውቲ፡ ወተሃደራዊ ዕልዋ ንምዕዋት እንተ ዘይኮነ፡ ብዛዕባ ጉዳይ ህዝቢ ኤርትራን ኣብ ልዕሊ ኤርትራውያን ዝተኻየደ ግፍዒ፡ ዋላውን ሓንቲ ቃል ኣውጺኦም ኣይፈልጡን እዮም።” ክብል ነቲ ዘለዎ ተቓውሞ ከንጸባርቕ ፈተነ። ማሕጃብ ኣልጃዓለ፡ ብዛዕባ ዝተላዕለ እናኣስተማቕረ፡-“ብኣካየድቲ ዕልዋ ዝተላዕሉ ሕቶታት ንድግፍ እኳ እንተ ነበርና፡ ምስ ጉዳይ ኤርትራ ይጸረሩን ይጠራጠሩን ስለ ዝነበሩ፡ ብኣኣም ቀሲና ኣይንፈልጥን።” በለ።

ኣቶ ጃዕፈር ሳልሕ፡ ንኤርትራ ዝምልከት ከይጠቐስ፡ ብዛዕባ ምዕባለታት ኢትዮጵያ ጥራሕ ከተኩር ብምድላዩ፡-“ሓቂ እዩ፡ እቲ ንንጉስ ሃይለስላሰ ዝተፈተነ ዕልዋ ክዕወት ኣይኸኣለን። እንተኾነ፡ እቲ ዕልዋ ንገዛኣ ርእሱ፡ መርኣያ ተቓውሞ ንሓደ ከም ኣብ ኢትዮጵያ ዘሎ ዓማጺ ስርዓት ከም ዝነበረ ዝሰሓት ኣይኮነን። በዚ ኣጋጣሚዚ፡ እቶም ኣብቲ ዕልዋ ዝተሳተፉ ብፍላይ መራሕቲ እቲ ዕልዋ፡ ተባዓትን ጀጋኑን ከም ዝነበሩ ከይጠቐስኩ ክሓልፍ ኣይደልን እዩ። እቶም ኣባላት ዕልዋ፡ ነቲ ንጉስ ሃይለስላሰ፡ ኣብ ኻርቱም ኾይኑ ዘውጽኦ ዝነበረ መምሪሒታት፡ ማለት ሰራዊት ኢትዮጵያ፡ ንመራሕቲ ዕልዋ ከይሰምዕ፡ ትእዛዛቶም ከዮኸብር፡ ጸጥታን ድሕነትን ንጉሳዊ ስርዓት ኢትዮጵያ ክጣበቅን ክሕልዉን ከም ዘለዎም፡ ክብል እኳ እንተጸውዑ፡ እቶም ወተሃደራዊ ዕልዋ ዘካየዱ፡ ንንጉሳዊ ስርዓት ስዩም ከይበሉን ይቕረታ ከይሓተቱን፡ ኣብ ዝነበሮም ሓቀኛ መርገጺ ጸንዖም።” ብንጹር ገለጸ።

አቶ ጃዕፈር ሳልሕ ዘረበኡ ምስ ወደአ፡ እድሪስ ተቐቢሉ፡-“ንጉስ ሃይለስላሴ ተቐላጥፉ ብኸመይ፡ ኣብ መዕርፎ ነፈርቲ ኣስመራ ወረደ?” ዝብል ሕቶ ኣቕረበ።

አቶ ጃዕፈር ብወገኑ፡-“ኣብ ኣስመራ ዝነበሩ ሰባ-ስልጣን ኢትዮጵያ፡ ማለት መራሕ መንግስቲ ኣስፈሃ ወልደሚካኤል፡ ኣዛዚ ፖሊስ ኤርትራ ጀነራል ተድላ ዑቕቢትን ዋላ ኤርትራውያን ዜጋታት እንተኾኑ፡ ሰዓብትን ተደናገጽትን ንጉሳዊ ስርዓት ኢትዮጵያ ብምጥፋን፡ ብዙሓት ካልኣት ኤርትራውያንውን፡ ንጉስ ሃይለስላሴ ንምድሓን ብሰላም ንዓዱ ከም ዝፋኖ፡ ኣገዳሲ ተራ ከም ዝተጸወቱ ምስጢር ኣይነበረን። ነፋሪት ንጉስ ሃይለስላሴ መሬት መዕርፎ ነፈርቲ ኣስመራ ምስ ረገጸት፡ ብዙሓት ሰባ-ስልጣን ኢትዮጵያን ኤርትራን፡ እንተላይ መራሕቲ ኦርቶዶክስያዊት ቤት-ክርስቲያን፡ ብፍላይ ቀሺ ዲመጥሮስን ካልኣትን፡ መራሕቲ ፖለቲካዊ ሰልፍታትን ማሕበራትን ኤርትራ ነበር ብዓጀባ ተቐቢሎም፡ ንጉስ ሃይለስላሴ፡ ምስ ኣብ ኢትዮጵያ ዘለዉ ሰዓብቲ፡ ኣብ ኣስመራ ኾይኑ ዘድሊ ርክብ ከካይድ፡ መምርሒታትን ትእዛዛትን ከመሓላልፍ ዓቢ ኣበርክቶ ገበሩ።” ክብል ነቲ ዝነበሮ ሓበሬታ ብዘይ ጥርጣረ ኣቕረበ።

እድሪስ፡ ምስ ኣቶ ጃዕፈር ሳልሕ ክራኸብ ዕድል ብምርካቡ፡ ዝያደ ሓበሬታ ክሰንቕ፡-“ጀነራል መንግስቲ ንዋይ ክሳዕ ፍሽለት ወተሃደራዊ ዕልዋ፡ ህዝቢ ኢትዮጵያ ምስቲ ንሱ ዝተላዕለሉ ዕላማ ደው ክብል፡ ከይተሓለለ ይጽውዕ ከም ዝነበረ ንዓይ ርዱእ ኾይኑ ኣሎ። እንተኾነ፡ መሰረታዊ ጠንቂ ፍሽለት ወተሃደራዊ ዕልዋ እንታይ ነበረ?” ክብል ንዘሻቕሎ ዝነበረ ሕቶ ኣቕረበ።

አቶ ጃዕፈር ሳልሕ፡ ነቲ ዝቐረበሉ ሕቶ ንምምላህ፡-“ኣብዚ እዋን፡ ብዛዕባ ኣብ ኢትዮጵያ ዝተኸሰተ ምዕባለታት ወተሃደራዊ ዕልዋ ኣልዒልና፡ ምሉእ ትንታኒ ከነቐርብ ዝከኣል ኮይኑ ኣይስመዓንን። ይኹንምበር፡ እቶም ዓለውቲ ብርክት ዝበሉ ጌጋታት ከም ዝፈጸሙ ዝሰሓት ኣይኮነን። ገለ ካብኦም፡ ኣተክሮ ተሳተፍቲ ወተሃደራዊ ዕልዋ፡ ኣብ ኣዲስ ኣበባ እንተ ዘይኮይኑ፡ ኣብ ካልኣት ክፍለ-ሃገራት ኢትዮጵያ፡ ምንቅስቓሶም ክልሕም ዝኾነ ርኡይ ጸዕሪ ዘይምግባር፡ ህዝቢ ኣውራ ሓረሰቶት፡ ሰራሕተኛታትን ተማሃሮን ብግቡእ ዘይምውዳብ፡ ብዘይካ ኣብ ኣዲስ ኣበባ፡ ኣብ ዝተፈላለዩ መዓስከራት ዝዓስከሩ ወተሃደራዊ ኣሃዱታት ኢትዮጵያ፡ ብፍላይ ኣሃዱታት ክቡር ዘበዓኛ ዘይምብርባርን ዘይምጥርናፍን ዝኣመሰሉ ጉዳያት ክጥቀሱ ዝከኣሉ እዮም። ብተወሳኺውን ነቲ ወተሃደራዊ ዕልዋ ዝመርሖ፡ ንሻራዊ መርገጺ ኦርቶዶክስያዊት ቤት-ክርስቲያን ኢትዮጵያ ከወግድ፡ ኢድ ከም ዘይህሉዎ ክገብሮ ዝድለ ስራሕ ኣይፈጸመን ጥራሕ ዘይኮነ፡ ነቶም ኣብ ዝተፈላለዩ ኣብያተ-መንግስቲ፡ ኣብ ግላዊ ንጥፍታት ዝነጥፉ ኢትዮጵያውያን ከይተረፉ ክጸሉ ኣይከኣለን።” ዝያዳ ሓበሬታ ክልግስ ብምድላይ ድማ፡ ብፍላይ ምስቲ ዕልዋ ዝነበሮ ምድንጋጽ ንምግላጽ፡-“ምስ ስርዓት ሃይለስላሴ ዝደናገጹ ውሑዳት እንተ ዘይኮይኑ፡ ዝበዝሑ ኣህዛብን ብሄራትን ኢትዮጵያ ብሃገራዊ፡ ብሄራውን ሃይማኖታውን ፍልልያት ከም ኦርሞን ኤርትራውያን፡ ሶማልን ትግራይን፡ ሃረርን ጅማን፡ እስላምን ክርስትናን፡ ምስ ንጉሳዊ መስፍናዊ ስርዓት ሃይለስላሴ ዝደናገጽ የለን ክበሃል ዝከኣል እዩ።” ክብል ፈተነ።

ማሕጃብ አልጃግሊ፡ በቲ ዝሰምዖ እንዳ አስደመሞ፡-“ወተሃደራዊ ዕልዋ ከም ዝፈሸለ ምስ ተፈልጠ እንታይ ተራእዮ?” ዝብል ሕቶ አቕረበ።

አቶ ጃዕፈር ሳልሕ፡ ነቲ ዝቕረበ ሕቶ ብምርዳእ፡ መደምደምታ ክህብ፡-“ወተሃደራዊ ዕልዋ ጀነራል መንግስቲ ንዋይ ብፍሸለት ስለ ዝተዛዘመ፡ ብዙሓት ብዓሰርተታት ዘይኮኑ ብአማኒት ዝቐጸሩ አባላት ዕልዋ እንተላይ መራሒኦም ብዘይ ፍርዲ ክቕተሉ ከለዉ፡ ካልኣት ብስም ወተሃደራዊ አብያተ-ፍርዲ ናይ ሞት መቕጻዕቲ ተበየነሎም።” ክብል መለሰ።

ስለ ዝኾነ ድማ፡ ሓደ አገዳሲ ንኢትዮጵያዊ መስፍናዊ ስርዓት ሃይለስላሴ ዝበደሀ፡ ፖለቲካዊ ተርእዮ ኣብ ኢትዮጵያ ተደምደመ።